

ע"ש רבינו הקדוש רבי נתן דוד מפארציווא בן רבי יצחק יעקב מביאלא זצוקלה"ה

ביאלא

עיונים וביאורים ודרכי עבודת ה' למעשה בתורת מרן הישועות אברהם זיע"א

◆ נצורה - אם כל הטאת ◆

המשכו והפקודה - בשיפלות

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקוד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקד אותם" (שמות ל' י"ב).
 רש"י מפרש את הכתוב: "ולא יהיה בהם נגף" - שהמנין שולט בו עין הרע.
 במדרש רבה (ל"ט א') מבואר: אמור להם שיפרעו מה שהם חייבים לי.
 מרן בעל הישועות אברהם מביאלא זיע"א שואל, למה הפסוק כופל ג"פ לפקודיהם, לכאורה היה אפשר לומר בקיצור: 'כי תפקוד את בני ישראל'.

גם קשה, למה עין הרע שולט במנין, ומה בא רש"י ללמדנו בזה.
 גם יש להעיר על דברי המדרש, למה דווקא מחצית השקל נקרא 'מה שהן חייבין לי' יותר משאר מצות.

פרה ארומה

נקדים לבאר את פרשת פרה:
 כתוב: "ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת והשליך אל תוך שרפת הפרה" (במדבר י"ט ו').
 רש"י פירש שם: (פסוק כ"ב) "לרמו שאם נתגאה וחסא ישפיל עצמו כאזוב ותולעת ויתכפר לו".
 יש להבין למה צריך שתי סימנים על שפלות.

בגלגל - יראה והאבה

בכדי לפרש כל זה, נראה להביא את המדרש רבה: (שמות מ')
 המדרש כותב על בצלאל שנקרא שמו 'אחומי'. ומבאר המדרש ב' ביאורים.
 א' - כיוון שאיחה את ישראל להקב"ה - ועשאן כאחים למקום.
 ב' - 'אחומי' שנתן אימתו של הקב"ה על ישראל.

וכן נקרא שמו 'להד' שנתן הוד והדר על ישראל שהיה המשכן הדרן.
 צריך לבאר את המדרש מה עניין ב' הפרושים.
 אלא שפירושו הוא על פי יסוד שאמרו ז"ל "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה".
 הביאור בזה הוא שהאזהב את רעהו כנפשו, ומסייעו בגופו ובממונו, ובכל שארי מילי דמיטב - על ידי זה זוכה לאהבת ה' ויראת שמים.

כמו שכתוב: "הבוחר בעמו ישראל באהבה". ועל ידי זה זוכה תיכף ל"שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד".
 זה השלימות בתורה! כי אורייתא וישראל וקוב"ה חד הוא. כמו שכתוב בזוהר הקדוש.
 אך מי שמתגאה יכול ח"ו לפגום בשתי הדברים:
 א' - בחברו. שמדמה שאינו לפי כבודו להתחבר עמו, מחמת שהוא פשוט ממנו.

ב' - כנגד קוב"ה ח"ו. שמדמה שהוא עובד את הקב"ה בכל השלימות, ונדמה לו שהוא ח"ו עושה טובה כביכול להקב"ה ח"ו.

התיקון בפרה ארומה

ועל זה באים שתי המינים של תקון הגאווה בפרה ארומה:

א' - אזוב. שידע האדם שהוא כמו אזוב. שהוא עשב ששמים אותו לריח טוב. וכל מה שיש יותר עשבים - כך עולה ריח נוחח חזק יותר. כן צריך המתגאה לדעת, שאם יהיה לבדו - לא יהיו במעשיו שום תועלת. והוא יהיה כמו עשב אחד - שאינו נחשב לכלום.

ב' - תולעת שני. הוא כנגד הבחינה של גאווה כנגד הקב"ה ח"ו. שידע שאפילו שהוא מביא תועלת מסוימת במעשיו, מכל מקום ידע שהוא חשוב לפני ה' כתולעת.

זה הפירוש במדרש ששמותיו של בצלאל, שהוא עשה את המשכן.

'משכן' בגימטריא 'שפל'. - משום שאי אפשר למשכן להיבנות בגאווה ובצלאל איחה את ישראל - כאחין. שהוא התקשר לכל ישראל אפילו להפחותים ממנו הרבה ללא גאווה.

על ידי זה זכה גם כן שנתן אימתו של הקב"ה - על עם ישראל. ועל ידי כך בא לנתינת בחינת 'עוז והדר' לישראל.

כי כאשר ישראל הם בהתקשרות, אז המה כלי מחזיק ברכה לכל הישועות. וזה הוד והדר לישראל!

"לפקודיהם"

נעבור לבאר את הפסוק: "כי תשא" המדרש פירש - על בני אדם שחייבים לי. היינו, מה שאדם פוגם בגאותו. הן כנגד ה', והן כנגד חברו, שג"כ נקרא חייבין לה'. משום שקוב"ה וישראל חד הוא.
 הפירוש של הכתוב "כי תשא את ראש" - שתעורר את ראשי בני ישראל המחזיקים בגאות

ח"ו - כנגד חבריהם. והמה מדמים עצמם שרק המה ראשי בני ישראל - שיקיימו לפקודיהם.
 'מנין' שידעו, כמו שדבר שבמנין - כל חשיבותו הוא שהוא נמנה ביחד עם אנשים אחרים. ואי אפשר שיהיה דבר אחד נמנה. כי המנין מתחיל משנים - ואילך. כמו כן אין חשיבות לאדם המתגאה שחושב את עצמו לשלם.

כן צריכים הם לדעת לתקן את מה שפגמו בענייני התרחקות בין אדם לחברו. ואופן התיקון יהיה על ידי "ויתן כל איש כופר נפשו". שיראה לאהוב את חברו, שיהיה במסירות נפש עוזה כמות אהבה שיוכל כל אדם להיות עם חברו.

"לה' בפקוד" - לשון חסרון. שזה שאמרו כנגד ה' - יתקנו.

"ולא יהיה בהם נגף" - היינו, ששום קטרוג לא יוכל לשלוט עוד בבני ישראל בעת אשר פוקדים אותם. הוא לשון גדולה בעת שישפיע השי"ת שפע כל טוב.

זה הביאור בפירוש רש"י - שבמנין שולט עין הרע. שברגע שאדם עושה מנין לעצמו - שולט בו עין הרע. וכבר אין שום צינורות לשפע.

עבודת ה' למעשה

פעם שאלתי את זקני כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א - מה הסימן לדעת מי הוא אדם כשר? מחמת שמצויים היום הרבה מנהיגים ואדמו"רים. וקשה לירד לעומק מי הוא ירא שמים באמת.

זקני אמר לי, תבדוק היאך הוא מתנהג עם האנשים הפשוטים - האם הוא מקרב אותם, או שמא מסתובבים אצלו רק עשירים ונשואי פנים. ומי שתראה שמקרב אנשים פשוטים - זה סימן שהוא אדם כשר!

מדברי רבינו כאן נלמד שהמתגאה על הבריות - בהכרח שמתגאה גם על הקב"ה. ומיאלא הוא רחוק מה' ולא ירא שמים. ועל כן אין מה לחפש אצלו, וללמוד אצלו תורה, או לבקש ברכות.

ה' יזכנו להתקרב אליו באמת מתוך הכנעה ושמחה ולהאיר באור ה' עד ביאת גואל צדק ברחמים בב"א.

א' כל המועדים עתידים ליבטל חוץ מימי הפורים² וצ"ב למה ימי הפורים הם יותר חשובים אפילו מיו"ט דאורייתא של פסח ועוד. רבינו הקדוש מפארציווא מבאר שיש מעלה בפורים שהוא מעשה ישראל, ומשל למלך שמחבב את מעשי בנו אפילו שבאמת אינו כ"כ יפה, וממילא אפילו שלעתיד לבוא הניסים של הגאולה יהיו כל כך גדולים, ועל כן לא יהיה שום חשיבות ליציאת מצרים ושאר ניסים, מכל וממילא לא יהיה חשיבות למועדים שנקבעו לזכרם, מכל מקום מחמת החשיבות של מעשי ישראל הקב"ה ישמר את ימי הפורים.

ב' ומבואר שיש חשיבות לימי הפורים מצד מעשה ישראל: ונ"ל בעומק דבריו שזהו העיקר של מלחמת עמלק, שבעמלק נאמר 'אשר קרד', שמקרר ומוריד את האדם מדרגתו, ובפורים הראו את מעלת ישראל, שאפילו שהם בגלות מכל מקום נשאר לבם דבוק בקב"ה.

ג' בזה אפשר לבאר את שינוי הלשון בין חנוכה לפורים, שבחנוכה אומרים "רבת את ריבם דנת את דינם", לשון עבר. ואילו בפורים אומרים לשון הווה "הרב את ריבנו הך את דיננו", ולפי"ז מבואר שבפורים הוא עניין תמידי שנוגע תמיד ממילא שייך על זה לשון הווה.

ד' ברמח"ל מבואר שלא רק שפורים שייך גם עתה, אלא שהעונות של ישראל באותו הזמן הם מה שמעכבים את הגאולה, וצ"ב להתבונן בעניין

זה איך מתקנים את דוגמת החטאים שהיה בזמן נס פורים.

ה' מגילה י"ב ע"א "שאלו תלמידיו את רשב"י מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל באותו הדור כליה, אמר להם אמרו אתם, אמרו לו מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע וכו' אמר להם מפני שהשתחוו לצלם. בשבת פ"ח ע"א ויתצבו בתחתית ההר, אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית וכו', אמר רבא אף על פי כן הדר קיבלוה בימי אחשוורוש. והקשו בתוס' שם למה הוצרך לזה, הרי כבר אמרו נעשה ונשמע, ותי' שאפשר יחזרו בהם לאחמ"כ. ובחמ"ס³ מבאר שלכל העבירות שבתורה קיבלו עליהם נעשה ונשמע, כי זה דברים שאפשר לעשות עליהם תשובה, חוץ מעון חילול השם שעל זה אי אפשר לעשות תשובה, ועל זה הוצרכו למודעא רבה לאורייתא, וזה העונש של להשתחוות לצלם ולהנות מסעודתו של אותו רשע שיש בזה חילול ה', והתיקון היה על ידי המגילה שהוא קידוש ה' שקורים אותו ברבים, וממילא חזרו בהם מאי הקבלה של עוון חילול ה', ובטל המודעה רבא לאורייתא.

ו' ונמצא שעיקר העבודה של ימי הפורים הוא תיקון החילול ה' על ידי קידוש ה': והנהנו מסעודתו של אותו רשע מבטא ייאוש מבנין הבית, והתיקון הוא קריאת המגילה ברבים, עבודה ששייך גם לנו שזה נראה כלפי חוץ שאנו מיואשים מבית המקדש ואיננו דורשים אותה, ומבואר בספה"ק שעון

זה מעכב את בנין הבית, וזה ביאור דברי הרמח"ל שהעונות של אותו הדור הם שמעכבים גם את הגאולה. והעצה לזה הוא לכסוף כפשוטו לשכינה, מתי' ישרה בינינו. וכמו שכתוב ברש"י על לעת"ל "לאותו הזמן ישבחו האומות את ישראל: ראו מה שבחה של אומה זו, שדבקו בהקב"ה בכל התלאות שעברו עליהם ולא עזבוהו, יודעים היו בטיבו ובשבחו", כלל יודעים שהקב"ה הוא טוב, ולעולם אינם עוזבים אותו אפילו בהצרות הכי גדולות, אלא אדרבה משתוקקים אליו תמיד.

ז' גם בגאולה הפרטית הוא כן. על המעשה אפשר לתרץ הרבה תירוצים, שהיית אונס ומצב הדור וכו', אבל על דבר אחד יהיה קשה למצוא תירוץ, על הרצון, למה לא רצית להתקרב להקב"ה להיות עובד ה' באמת, אין זה אלא מחמת שאינך מאמין בעצמך שאתה יכול להיות קרוב לרבש"ע והתיקון לייאוש הזה עשה מרדכי כאשר למד עם התינוקות הלכות קמיצת העומר, שעומר מרמז געגועים להקב"ה בכל מצב, ומיד אחריה יש ספירת העומר למשך מ"ט יום, ודרכה זוכים לקבלת התורה, וכן עומר הוא קרבן פחות מנחת שעורים, שמרמז שאדם נמצא בדרגה פחותה. וזה הלימוד של מרדכי שלא להפסיק לרצות, ושלא להתייאש כלל אפילו שעתה זה לא שייך, ה' יזכנו לגילוי כבודו ולגאולה שלמה בביאת גואל צדק ברחמים בב"א.

1. פורים תשפ"ג | 2. ילקוט משלי תתקמד | 3. ח"י הש"ס שבועות לט ע"א | 4. דברים לב מג.

יו"ל על ידי קרן זכר דוד להפצת זכרו ומורשתו של רביה"ק מפארציווא בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר מביאלא שליט"א בראשות הרה"ג רבי מאיר רבינוביץ שליט"א